

26.13x32.44	1/6	עמוד 22	המבשר - שבועי	27/09/2019	70239540-0
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260					

מרדכי גולדמן

עמוס גלעד היה אחד מאנשי הסוד הבכירים ביותר בישראל במשך שנים. מי שהיה עד לפני כשנתיים ראש האגף הביטחוני-מדיני במשרד הביטחון ועבד לצד חמישה ראשי ממשלה, נכח בכמה מהצמתים החשובים ביותר שבהם עמדה ישראל בעשורים האחרונים. לאורך השנים הוא כיהן בשלל תפקידים במערכת הביטחון, ובהם גם ראש חטיבת המחקר בחיל המודיעין, מתאם הפעולות בשטחים. היום הוא מכהן כראש המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), וכיו"ר סדרת כנסי הרצליה

של המרכז הבינתחומי.

גלעד הוא אחד האנשים המרתקים ביותר במערכת המדינית והביטחונית בישראל. כבר כקצין צעיר באגף המודיעין, ערב מלחמת לבנון הראשונה, עמד גלעד בקשר הדוק עם ראשי הפלנגות והזהיר שהם מובילים אותנו לאסון. הוא צדק. כראש

חשורת עננים

26.21x33.07	2/6	עמוד 23	המבשר - שבועי	27/09/2019	70239668-1
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260					

השנה הבטחונית הבאה: מודכי גולדמן משרטט את תש"פ הבטחונית עם האלוף עמוס גלעד

נחניהו יתעקש לנהל
את המאבק המשפטי
דווקא מכאן. משרד
ראש הממשלה

למרות שבקרוב אזרחי ישראל מורגשת תחושת בטחון, התיירות משגשגת ואין אווירה של ערב מלחמה, בפועל, האלוף במיל' עמוס גלעד, מי שהיה עד לפני כשנתיים ראש האגף הבטחוני-מדיני במשרד הבטחון, מזהיר מפני שנה קשה מאוד ח"ו /// לדבריו, המצב בעזה נפיץ מאוד, וחמאס עדיין נחוש לחסל את ישראל /// הוא לא מעריך שאיראן תתפרק מנשקה בעקבות לחץ כלכלי, וסבור כי האיראנים עקשניים ממה שאנחנו חושבים /// הוא חושש מסיפוח ביו"ש, ומזהיר כי בשנה הקרובה טראמפ עלול להיות מודח מהבית הלבן וממשל דמוקרטי הרבה פחות אוהד ישלוט בושינגטון /// אחד מאנשי הסוד הבכירים ביותר לאורך שנים פורש בשיחה עם 'המבשר' את תחזיתו הבטחונית לשנה הקרובה

70239633-3	27/09/2019	המבשר - שבועי	עמוד 24	3/6	24.35x31.95
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260					

יש היום מאות ניסיונות לבצע פיגועים בישראל. גבול מעבר לשטח הרשות הפלסטינית

על תכנית המאה של טראמפ: "יש לטראמפ יתרון אדיר על הממשל הקודם. הוא לא מנסה להפוך את מדינות ערב לדמוקרטיות על-פי המודל המערבי. אני תומך מאוד גדול של הגישה הזאת, למרות שהיא נשמעת מזעזעת לאוזניים מסוימות"

חטיבת המחקר באמ"ן אחרי הסכם אוסלו הוא התריע כי פניו של ערפאת לעימות. הערכתו התממשה באינטיפאדה השנייה. כמתאם פעולות הממשלה בשטחים ניהל שיחות ארוכות עם אבו מאזן, וכראש המטה המדיני-בטחוני של שר הבטחון היה מופקד על היחסים הרגישים ביותר עם מצרים, ירדן ומדינות אחרות. גלעד עבד לצד חמישה ראשי ממשלה והקפיד תמיד לומר את האמת המקצועית שלו – גם כשאיש לא היה מוכן לשמוע.

קעת בשיחה עם 'המבשר' הוא פורש תחזיתו לשנה הבאה, והוא לא ממש אופטימי. "יש פער בין תחושת התושבים לבין המציאות בפועל", הוא אומר. "מצד אחד, לכאורה המצב קעת מאוד טוב. הגבולות שלנו שקטים, אין טרור ברחובות, ירושלים ותל אביב מלאות בתיירים, וחופץ מעוטף עזה יש תחושה של בטחון ויציבות". אלא שלפי גלעד מדובר באשליה מתעתעת. מאחורי הקלעים אורבות לישראל סכנות גדולות ואתגרים חסרי תקדים. "חשרת עננים מתקדרת מעלינו".

"הייתי מדמה את זה למוזג אוויר נוח, שמים כחולים וציפורים מציצות", אומר גלעד. "הנמשל: המצב הבטחוני טוב. ומנגד, באופק עננים כבדים, שבניגוד למוזג האוויר, אפשר להשפיע עליהם שלא יגיעו. במה הדברים אמורים? מצד אחד יש לנו צבא חזק מאוד. יש לנו קלפים שלא היו לנו, למשל יחסי ידידות בטחונית עם מדינות ערב. זה משול לנכס אסטרטגי מהמעלה

הראשונה. "לדוגמה, אתה מסתכל מזרחה: בעבר ירדן הייתה מקפצה לצבאות זרים כחלק מקואליציה כוללת, וירדן יכולה לשמש בסיס לטרור. היום היא לא זה ולא זה, כתוצאה ממסכת יוצאת דופן של שיתופי-פעולה. אזרחי ישראל גם לא סובלים תקופה ארוכה מטרור. אנחנו לא נתונים לאיום של צבאות סדירים, וגם לא לאיום של נשק גרעיני בידי משטרים עוינים.

"מנגד, המצב שלנו מאוד עדין. איראן נחושה שישראל לא תתקיים, והם יעשו הכל כדי שזה יקרה. הם נחושים לפתח נשק גרעיני, הם נחושים לחזור להשפעה בעיראק, הם נחושים להפוך את סוריה לחזית פעילה - והם עשו את זה. הם הקימו חזית של בסיסים מבצעיים, בסיסי מודיעין, בסיסים אסטרטגיים, 100 אלף חיילים שיעים. כל מיני תכניות שהן אגב מרשימות מבחינה צבאית. "כל המרחב בלבנון הריבונית לכאורה בין בירות לגבול הוא בעצם שטח בשליטת חיזבאללה, שהיא שלוחה של איראן, עם 130-140 אלף רקטות. האיראנים מנסים לבנות על זה שכבה שנייה של טילים, ואנחנו על-פי פרסומים זרים פועלים, כנראה שבהצלחה. הם לא מצליחים כתוצאה מהיכולות שלנו ואנחנו מרתיעים. אבל הרתעה זה מצב תודעתי שיכול להשתנות ברגע. "דבר נוסף: השקט בחזית הטרור הוא מטעה. יש מאות ניסיונות לבצע פיגועים בישראל, כולל פיגועי התאבדות קשים

בירושלים, חיפה, תל אביב וכו'. והסיבה שאנחנו לא שומעים על זה היא כי השב"כ מסכל אותם. יש לנו עליונות מודיעינית. אבל עם כל הכבוד לעליונות היא יכולה להיות מופרת מחר. יש לנו גם את התיאום הבטחוני עם הרשות הפלסטינית - ואנחנו צריכים לעשות הכל למנוע את החלשתה, ואנחנו עושים הפוך. "אין בזה שום היגיון בטחוני. אבו מאזן, בניגוד לערפאת, הוא נגד טרור. הוא מונע אלימות. יש לזה ערך עצום. ואנחנו מחלישים אותו. אני מבין את ההיגיון הפוליטי מאחורי זה, אבל זה חסר היגיון לחלוטין מבחינה בטחונית ואנחנו צריכים להפוך את המגמה".

לשלוט על עזה? "סיוט"

גזרת עזה היא אחת הגזרות המוכרות ביותר לעמוס גלעד, ולמרות השנים שחולפות לא מסתמן פתרון באופק, וגם השנה הקרובה לא תהיה שנה של פתרון בעזה. לדברי גלעד, האידאולוגיה העומדת בבסיס ארגון הטרור השולט על עזה לא השתנתה. "חמאס לא מכיר בזכות הקיום של ישראל, ולעולם לא ינהל משא ומתן ישיר עמה", הוא מסביר. "היעד המידי של חמאס הוא להגיע ליהודה ושומרון, לסלק את הרשות הפלסטינית ולהוביל את הלאומיות הפלסטינית יחד עם האידאולוגיה העמוקה - כחלק מהאחים המוסלמים אליה הוא משתייך. כשהם אומרים שלישראל אין זכות קיום זו לא תעמולה, זו השקפה. הם רואים בזה צעד דתי כמו המשטר האיראני שמקווה שישראל תיעלם. הם מסתכלים על העתיד בראייה אסטרטגית לפיה אם זה לא יקרה היום, זה יקרה מחר. ואם לא מחר, אז בעוד חמש שנים או בעוד 30 שנה".

חמאס לא באמת יושב בשקט מאז מבצע 'צוק איתן' והוא מניע באמצעות מפקדות מעזה ומחול'ל פיגועים ברחבי יהודה ושומרון שסוכלו על-ידי מודיעין שהתקבל משב"כ, אמ"ן ופעילות רחבה של צה"ל. "מדובר בהישג פנומנלי של שב"כ ואמ"ן", אמר גלעד. "יש מאות ניסיונות לבצע פיגועים ביהודה ושומרון. לפי הכוונות שלהם מדינת ישראל הייתה צריכה

70239751-4	27/09/2019	המבשר - שבועי	עמוד 26	4/6	21.61×33.13
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260					

כל המרחב בינה לבין הגבול בשליטת חיזבללה. בירות

לסלק אותם אלא להמשיך להאכיל אותם, אתה צריך ללכת להסדרות ארוכות. מבחינתם לא מדובר בהסכם. למעשה, על פי תפיסת עולמם של אנשי חמאס, אין ביניהם לישראל הסכמים, רק הסדרות. לכן המצרים פה כל כך חשובים לנו. המצרים למרבה הצער במבצע 'צוק איתן' היו בחולשה בעוד שקטאר הייתה חזקה. גובש מסמך בין ישראל בחסות מצרים כבר בתחילת המבצע, אבל הוא לא עבד כי הקטארים הסיתו.

"לא צריך להתבלבל, הקטארים הם גורם חיוני להזרמת כסף אבל נוטים לחמאס באידאולוגיה. אלא שבינתיים הסתבכה קטאר עם מדינות בעולם הערבי כמו מצרים וערב הסעודית, וכיום חרף עושרה היא מבודדת. הקטארים כיום הם הגורם היחיד שמאזן את התמונה. כמה שזה נשמע עלוב, זה עדיף מהידרדרות, אם כי עדיין צריך להזהר מהם".

על בסיס אותה ההפרדה בין המצב הכלכלי להומניטרי העריך גלעד, כי מבצע 'צוק איתן' נפתח כי בישראל לא פעלו לשיפורו. לדבריו, המצב הזה שורר גם היום בשל המתח הרב בין ישראל וחמאס ועל רקע המצב הכלכלי ברצועה. לכך מצטרפות ההדלפות הרבות בישראל, שפוגעות לדבריו בהרתעה.

"כל מי שיושב בקבינט אמור להגיד מה הוא חושב לפי שיקול דעתו - בתנאי שזה לא יוצא. ההדלפות

לדבריו, "אם הם ישתכנעו יום אחד שאנחנו רוצים להפיל אותם זה יכול לשנות את ההתנהגות שלהם". על ההתרעות המודיעיניות על כונת חמאס בדבר עימות ממושך אמר כי "היה מידע מתריע, אבל הוא לא הוצג כהתרעה הקלאסית של המודיעין, על המוכנות לחדור במנהרות ולהתעמת עם צה"ל".

הלקח השני לדברי גלעד הוא הצורך בהפרדה בין המצב ההומניטרי של רצועת עזה למצב הכלכלי. "כל עוד חמאס ברצועה, שם אין שום סיכוי שהמצב הכלכלי יהיה סביר", טען גלעד. "תמיד הם ינצלו כל דבר לטרור. תמיד גורמי הבטחון בישראל יחסמו תהליך מהסוג הזה. כלכלה פורחת כמו בסינגפור? זה כל כך ציני להשוות בינה לעזה. זה שני הפכים. פלסטינים זה עם מוכשר אבל כל עוד הם תחת שלטון חמאס הגבולות לא ייפתחו ולא יקומו אזורי תעשייה".

בהקשר זה תקף גלעד גם את היוזמה להקים נמל ימי בעזה. "למה יפתחו נמל? להברחת נשק? בסופו של דבר האידאולוגיה היא שקובעת", טען. "אין לחמאס בעיה לנצל חולי סרטן, ואם הם נתפסים אין להם בעיה עם זה. זה לא מעניין אותם. הם אדישים לסבל. הכל לטובת המאבק. הלקח הוא, שכמדינות אין לנו ברירה אלא לנתק בין המצב ההומניטרי למצב הכלכלי. אני לא מצליח לדמיין ממשלה בישראל שפותחת נמל ימי ואזורי. גם אם יפתחו את הגבולות לתעסוקה אלה יהיו 50 איש בגיל 80 ומעלה. המצרים גם לא יסייעו להם יותר מדי כיון שהם רואים בהם אויב. חייבים לשמור על המצב ההומניטרי ברמה גבוהה כי הנזקים שלו פוגעים בנו. למשל מי התהום שלנו מזדהמים משפכים של הרצועה, עד כדי סגירת חופי אשקלון כמה פעמים".

ההרתעה?

"הכל יכול להתפוצץ ברגע"

ההרתעה בעזה תופסת חלק נכבד ביחסים שמתנהלים בין חמאס לישראל, הן לפני המבצע והן לאחריו. לטענת גלעד, כל עוד צמרת הארגון מבינה שאין כוונה לסלקו מהשלטון ברצועה, ההרתעה משתהה. "חמאס מורתע ממלחמה כוללת שתביא למפלתו וסילוקו, אבל הוא משיכנע שלא תהיה כזו מלחמה", אמר. "לכן הוא פועל במרחב האפור והוא לא מסתייג מעימותים. חמאס מבין שאם אתה לא רוצה

לעלות באש. הם גם לא מרפים. הסיבה היחידה שאתה לא שומע עליהם היא עליונות מבצעית".

במהלך השיחה מדבר עמוס גלעד על ההצלחות של השב"כ בסיכול טרור, אבל גם הוא מודה שהגזרה העזתית מבעבעת. "למרות שישראל לא מצליחה למנוע ירי רקטות מעזה, אבל חשוב לעשות את המאזן", הוא מסביר.

"מה שאני הולך להגיד לא כל-כך מעניין את מי שגר בעוטף עזה, אבל במאזן הכולל ירינו על העליונה. הם מנסים לבצע מעזה פיגועים קשים מאוד - רצח, התאבדות, פיצוץ אוטובוסים, ולא מצליחים בגלל העליונות המודיעינית. יש לנו יכולת יוצאת דופן שמאפשרת לנו לשלול את יכולת המנהרות, בצפון וגם בדרום. הרקטות ברובן מיורטות על-ידי המערכת המופלאה שנקראת כיפת ברזל. מה שנותר להם הוא האמצעים הפרימיטיביים שהם מאוד מציקים, ויש להם פוטנציאל של התדרדרות - הבלונים והשריפות, והפיגוע בשיבה בשדרות שהייתה ריקה.

"לגבי מה לעשות עם חמאס - יש לנו שני ממדים. זה ארגון רצחני שנחוש שישראל לא תתקיים, ונחוש להגיע ליהודה ושומרון, לסלק את הרשות ואת אש"ף ולהשתלט. זה תסריט בלהות אבל זה החזון שלהם, ואי אפשר להגיע אתם להסכמים. מה שחמאס רוצה בעזה זה שנסכים שהוא יהפוך למדינה עצמאית שתקפוץ ליהודה ושומרון.

"ולכן הוא רוצה נמל ימי ושדה תעופה ולפתוח את הגבולות. אני לא מעלה על דעתי, למרות כל 'הרעיונות היצירתיים' שמסתובבים, שיש ממשלה שתאשר את זה. יש את הממד ההומניטרי, וצריך להפריד בינו לבין הבטחון. משרב ההומניטרי הוא כישלון. אם הביוב בעזה לא פועל, גם אנחנו נסבול מזה. אם יהיו שם מחלות, אנחנו נסבול".

גם אחרי התיאור הזה, גלעד אינו נלהב, בלשון המעטה, מהאפשרות שצה"ל יכבוש את הרצועה. "נניח שצה"ל מקבל הוראה מהקבינט לסלק את חמאס. הוא יעשה את זה. לא בקלות, אבל הוא יעשה את זה. אבל אז מה? מי ישלוט שם? מי ישלוט באזור מוכה אסון? אסור להיכנס לעזה אם אתה לא חושב מה יהיה ביום שאחרי. הצבא, עם כל הכבוד, הוא מכשיר אסטרטגי ולא תכלית אסטרטגית".

לדברי גלעד: "אם הצבא יישלח לכבוש את עזה במבצע שבסופו יישאר שם כמושל צבאי על 2.1 מיליון פלסטינים ב-364 קמ"ר 95% מים מלוכלכים, בלי חשמל, ובתי חולים שבקושי מתפקדים, כל הנטל הזה ייפול על קציני צה"ל, שיעסקו בלמשול במקום לאמן את החיילים.

"אתה שולח חיילים אם אתה יודע מה אתה רוצה. כשאתה תוקף לכאורה בסוריה זה כי יש לך תכלית: למנוע התבססות של האיראנים. בעזה, זה כמו להכות בפוך: הנוצות עפות ויש לך סיפוק, ובסוף הן נוחתות. מי יטפל בכל המצוקות שם? המצרים לא ייכנסו לשם, אין שום סיכוי בעולם. הרשות לא תיכנס בלי הסדר מדיני מקיף. אם חס וחלילה נישאב לכיבוש צבאי ישיר? אני הייתי אחראי על עזה פעמיים בחיים שלי, וזה יהיה סיוט גדול".

נמל בעזה?

"רעיון נורא"

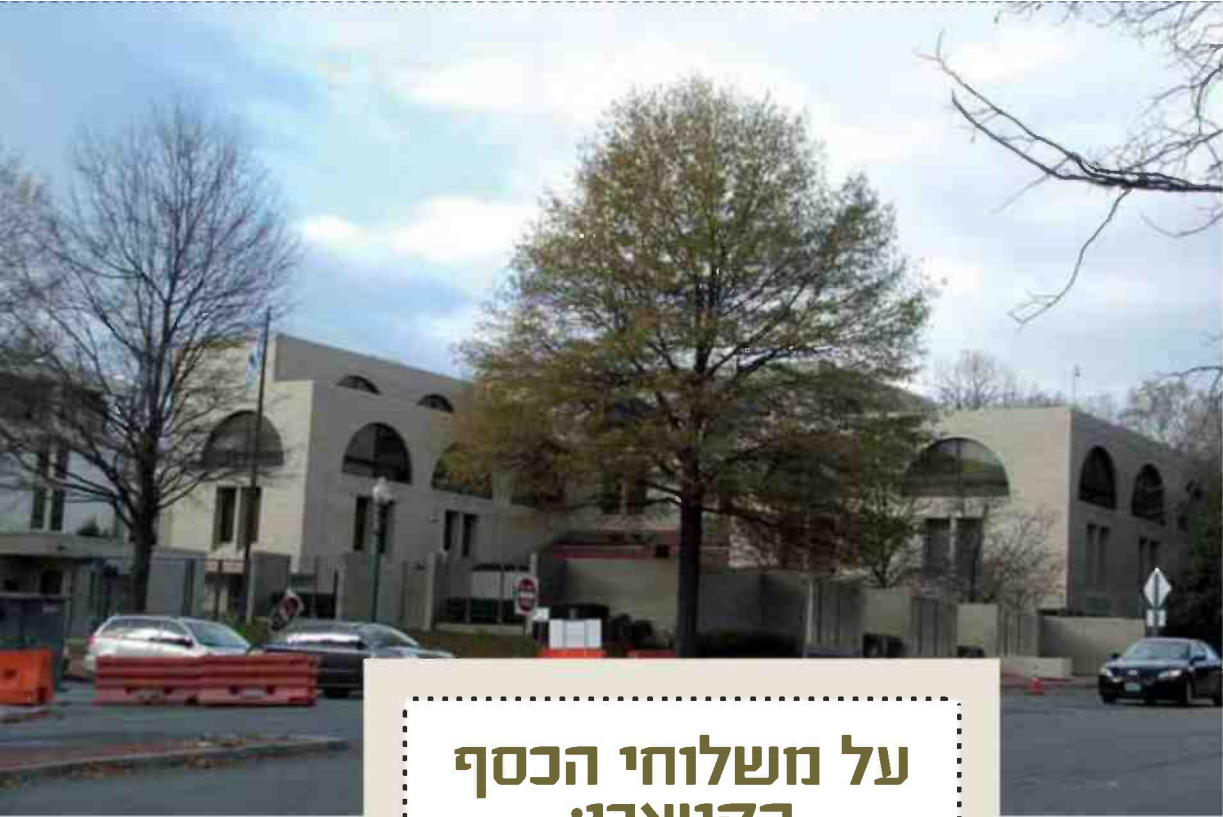
למרות שגלעד דוחה בתוקף רעיונות לכיבוש עזה, גם עם ההחלטה לאפשר לקטאר להזרים דולרים לרצועה - גלעד אינו שלם. "תראה", הוא מסביר, "בעזה כל ההחלטות הן גרועות או גרועות יותר. אין החלטות טובות שם. אין. הרשות נחושה שחמאס יקרום, ואפשר להבין את זה - זה האויב שלהם. קטאר היא נציגת האחים המוסלמים. אבל אם הכסף הקטארי יכול לייצב את המשבר ההומניטרי החריף שם ויכול קצת לדחות את הקץ, במובן של קבלת החלטה לכבוש את עזה, אז למרות שאני מאוד לא אוהב את זה אני אישית תומך. אלא אם כן יש לך תכנית אסטרטגית אחרת, ואני לא רואה את זה".

לפי גלעד, חמאס לפני מבצע 'צוק איתן' היה נכון לעימות על רקע מצבה הכלכלי הקשה של הרצועה ויוביל להסדרה נוספת. הארגון, כך לדבריו, לא היה נכון לעימות שיסתיים בסילוקו מעזה. ועל כן, מתח גלעד ביקורת נוקבת נגד ההתבטאויות בתקשורת על דיוני הקבינט שחשפו את המדיניות הישראלית בנושא. "בחמאס יכלו לקרוא בתקשורת שאנחנו לא רוצים להפיל אותם, זה לא מידע סודי", הסביר.

על ניסיונות הפיגועים:

"יש מאות ניסיונות לבצע פיגועים ביהודה ושומרון. לפי הכוונות שלהם מדינת ישראל הייתה צריכה לעלות באש. הם גם לא מרפים. הסיבה היחידה שאתה לא שומע עליהם היא עליונות מבצעית ברורה שמסכלת אותם"

70239752-5	27/09/2019	המבשר - שבועי	עמוד 30	5/6	24.45x32.35
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הוצלי - 84260					

אין שגרירים שיש כזו רמת אמון בינם לבין הנשיא. שגרירות ישראל בארה"ב

גרמו לכך שהאויב קורא מה הקבינט מתכוון לעשות ומה לא. זה דבר חמור ביותר. בחמאס מתקבעת התפיסה שהדרך האלימה מצליחה כי הם מקבלים מענקים, ואילו אבו מאזן שנקט בדרך השלום אותו אנחנו מחלישים".

זאת ועוד, לדעת גלעד לעניין המצב הכלכלי וההומניטרי יש לצרף את סוגיית השבויים והנעדרים. "אנחנו לא יכולים לשפר את המצב בעזה כל עוד הדר גולדין ואורון שאול לא חוזרים", קבע.

"תראה עם מי אנחנו מתעסקים. עם איזה אויב. מה אכפת להם להחזיר גופות של חיילים כדי לשפר את מצב האוכלוסיה שלהם? זה לא מעניין אותם. יש להם ערכים שבעיניי הם מזויפים - אבל זה שיפוט ישראלי שהוא חסר רלוונטיות. הם עצמם מתעקשים על מה שהם רואים ערך עליון: האסירים השבויים שצריכים להשתחרר. לא מוכנים לשמוע הגדרה שהם רוצחים.

"בעיניהם אלה גיבורים. יש לנו גם שני אזרחים שנחטפו והגיעו לרצועה בנסיכות אישיות. אם הם היו בני אדם - הם היו מחזירים אותם ללא תמורה. 'צוק איתן'? זה כמו היום. לא השתנה כלום. אוטומו הם לא יכולים לשאת בנטל. מה שמטריד אותי זה שהם חושבים שהם חסינים".

באשר לסוגיית השבויים סיפר גלעד כי היה מעורב רגשית בתהליך המשא ומתן בימי המבצע, על רקע העובדה ששני חיילים נמצאים בידי חמאס. "אני תמיד מושפע רגשית אבל ידעתי דבר אחד", שחזה.

"היו לנו דיונים אינטנסיביים על כך שחמאס לא ירכך את עמדתו גם אם אתה תתקוף. היה לי ויכוח עם איש מאוד בכיר שאמר לי: 'תראה... אני אביא אותם. אנחנו נשבור אותם'. אני אמרתי שהוא לא יצליח כי הם מעוגנים בעקרונות שלהם, והרגישות שלהם לסבל האוכלוסייה כמעט ולא קיימת. לדעתי, לנו יש יותר אכפתיות לאוכלוסייה שלהם".

בראיתו של גלעד, הכל שברירי וכל ההערכות יכולות להתנפץ ברגע. בדיוק כפי שרקטה אחת שפגעה בגן ילדים בשדרות בשנת תשס"ד גרמה לאבדות בנפש, וצה"ל יצא למבצע 'מי תשובה' בעזה. "עוד לקח שלי מ'צוק איתן' כולל שני מסלולים בהיסטוריה: מלחמת העולם הראשונה פרצה מרצח של יורש עצה. עשרות מיליונים שילמו בחייהם. אנחנו פה מתקרבים למצב שבו אנחנו עלולים להיגרר למבצע גדול מבלי שנרצה בכך.

"קח למשל את הרקטה שפגעה בבישיבת ההסדר בשדרות. כולם שם יצאו לחופשה בסופ"ש מיום חמישי עד יום ראשון. אם חלילה זה היה קורה ביום ד'? אני לא בטוח לגבי תוקפם ואורכם של ההסדרים שלנו עם חמאס כי הנפיצות הולכת ועולה. ייתכן שאחרי הקמת הממשלה החדשה יהיה שינוי בגישה".

שיתוף הפעולה עם ארה"ב?

"נדיר ומופלא"

אחד השינויים הדרמטיים בשנים האחרונות לטובתה של ישראל היא השינוי בארה"ב. משלטון עוין בהובלת הנשיא אובאמה, לשלטון אוהד בהובלת הנשיא טראמפ. "אנשים באים היום ואומרים: מצבנו המדיני מעולם לא היה טוב יותר ארה"ב של טראמפ אתנו. בסדר. אבל קודם-כל, בממשל טראמפ הדמוקרטים פחות ופחות אתנו, ואנחנו מסתמכים על האוונגליסטים ועל גורמים רביי-עוצמה שבאמת נותנים לנו גב", מסביר גלעד.

"אבל מה יקרה אם בבחירות נובמבר 2020 טראמפ יפסיד והדמוקרטים יעלו? וצריך לזכור שאנחנו מתרחקים מאירופה. אנחנו הולכים ומאבדים את הלגיטימיות שלנו באירופה בקצב מהיר מאוד".

"מצד אחד, זה מרומם את הנפש שארה"ב של אמריקה, מעצמת-על, מכירה בירושלים כבירתה הנצחית של מדינת ישראל. זה מסר לעולם. היא מתייצבת לצדך. זה מרומם את הנפש שהם אומרים: לאיראן לא יהיה נשק גרעיני. אנחנו נמנע את זה מהם. השאלה היא, וזאת שאלה גדולה, האם יש אסטרטגיה מעשית? יצאת מההסכם, אבל מה אתה עושה עכשיו? לאורך שנותיי למדתי להעריך ולאהוב, ממש לאהוב, מדיניות מעשית שמסכלת אימים על אזרחי ישראל. זה מה

על משלוחי הכסף הקטארי:

"אם הכסף הקטארי יכול לייצב את המשבר ההומניטרי החריף שם ויכלול קצת לדחות את הקץ, במובן של קבלת החלטה לכבוש את עזה, אז למרות שאני מאוד לא אוהב את זה, אני אישית תומך"

שתמיד עניין אותי. זה מבחינתי הדבר הכי חשוב.

"זה תחום שאתה חייב להגיע בו להישגים ממשיים, ואתה יכול להגיע להישגים. עמוד התווך של זה היא העוצמה הישראלית. אבל אם, למשל, נשיא ארה"ב אומר: 'אני אלחם באיום האיראני', ובאותו זמן האיראנים מתבססים בעיראק ובסוריה של בשאר אסד, ואם ארה"ב אומרת שבשאר לא יהיה נשיא ובסוף הוא נשאר נשיא, ואם האיראנים נחوشים לבנות תשתית ברמת

הגולן וטראמפ לא אומר איך הוא מתכוון למנוע את זה, אז הוא עשה רק חצי עבודה.

"זה בדיוק העניין", טוען גלעד, שנראה כי העניין האיראני מטריד אותו יותר מכל. "אם ארה"ב אומרת, 'אנחנו לא נאפשר לאיראן נשק גרעיני' ובסוף יהיה לאיראנים נשק כזה, זה לא רק איום על ישראל ועל מדינות ערביות באזור. זה עלול גם להביא לאובדן ההרתעה של ארה"ב. נניח שצפון קוריאה תצפץ על ארה"ב ותעביר נשק גרעיני לאיראן, או תשתף בו מדינות ערביות, אנה אנו באים? כשאתה מצהיר הצהרות כאלן, אתה חייב שיהיה להן תוכן מעשי.

"ארה"ב היא משענת אדירה של בטחון ישראל", מסביר גלעד. "אתה מקבל מטוסים מהדור החמישי. שיתוף הפעולה המודיעיני הוא נדיר ומופלא. הסיוע של העם האמריקאי, באמצעות הקונגרס, הוא משענת הרתעתית לכל העולם", מסביר גלעד.

"יש לטראמפ יתרון אדיר על הממשל הקודם. הוא לא מנסה להפוך את מדינות ערב לדמוקרטיות על-פי המודל המערבי. אני תומך מאוד גדול של הגישה הזאת, למרות שהיא נשמעת מזעזעת לאוזניים מסוימות. אני סבור שאנחנו צריכים לדאוג לבטחון המדינה, והיציבות הבטחונית שלנו נשענת על המשטרים הנוכחיים בעולם הערבי. כשאתה תחולל שם הצבעה דמוקרטית תקבל תמיד כוחות שחור כמו האחים המוסלמים. "אם אני צריך לבחור בין הליך דמוקרטי שמביא אחים מוסלמים לבין יציבות, אני בוחר יציבות. אם יש מישהו שיועד להביא את כל המודל הדמוקרטי כרוגמה ומופת לעולם הערבי, לשנות את העולם הערבי על בסיס דמוקרטי - אני תומך בו. מה

הסבירות לזה? אפס מאופס. אני מעדיף יציבות ויחסים יציבים, ולהתמקד באיום האיראני. טראמפ הוא מאוד ריאלי פוליטיק, הראייה שלו מאוד חיה במובן הזה".

גלעד מזהיר מתפנית חדה מאוד במצב בצל 'עסקת המאה' האמריקנית שעתידה לבוא. "אני מקווה שאין פה הכשרת קרקע לסיפוח חלק מיהודה ושומרון, כי אחר כך נצית עימות גדול ביותר עם הפלסטינים", אמר. "יוקרתו של חמאס כ'מחזיק את הדרך הנכונה' תעלה את קרנו ברחוב הפלסטיני. הם יכריזו כי 'הם הדרך' בזמן שדרכו של אבו מאזן הסתיימה בסיפוח.

"אני יותר ויותר מודאג", הוסיף. "אני לא חושב שיוזמת טראמפ יכולה

להמריא בכלל. הפלסטינים - כוחם בחולשתם. הם יגידו 'אתם לא תפקירו אותנו לפתרון שמשרת סיפוח'. אני גם מודאג ממצב שבו ארצות הברית תיכשל. להערכתי הם לא יציגו את התכנית בסוף השנה והתכנית תידחה. מה שמדהים הוא שעם אבו מאזן שיוצא נגד הטרור לא מדברים, מלבד דרגים בכירים כמו ראש השב"כ".

סיפוח של יו"ש?

"תהליך מסוכן"

באחרונה עלה שוב ושוב האפשרות לסיפוח חלקים מיהודה ושומרון, ויש רבים הסבורים כי מדובר בפתרון טוב למצב המורכב, ויש לנצל את השלטון האוהד בוושגינטון. "לפעמים חיבוק יכול להיות חיבוק דוב", טוען גלעד.

"השגריר בישראל דייוויד פרידמן למשל הוא לא שגריר רגיל. מעטים הם השגרירים שנהנים מאמון כזה של הנשיא - הוא בקשר ישיר אתו, קשר חברי. ואם הוא מצהיר על סיפוח, אולי מישהו מתכנן את זה. סיפוח אומר שאין יותר סיכוי לדו-קיום עם הפלסטינים, אין יותר סיכוי להסכם שלום אתם.

"בניגוד למה שאומרים, לא תהיה נורמליזציה ביחסים עם מדינות ערב, כי הם לא אוהבים את הפלסטינים אבל הם לא מוכנים להפקיר אותם. לבגוד בהם. בלי הנורמליזציה כל היחסים הדי-מרגשים שיש לנו עם הערבים דומים לעץ עם שורש אחד, שהוריקן פוליטי יכול להפיל אותו. איראן לא הייתה

70239753-6	27/09/2019	המבשר - שבועי	עמוד 32	6/6	24.27x31.06
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260					

שמפעילים את המודיעין המצוין שלנו כדי לזהות איומים כאלה וגם כדי לטפל בהם".

מנגד, גלעד לא בטוח שהמדיניות האמריקאית ההססנית מול התוקפנות האיראנית בהחלט מעידה על חולשה. "יש כאלה שמותחים ביקורת על ההתנהלות חסרת הבטחון של טראמפ לכאורה מול התוקפנות האיראנית, כי ארצות הברית היא מעצמת-על וניתן לפרש את זה כחולשה", הוא מסביר.

"אני תמיד אוהב להסתכל על ההיסטוריה. כשהיפנים תקפו את ארצות הברית ישירות, ערב מלחמת העולם השנייה, הם היו בתחושה שהם ישלטו בעולם – כמה שנים לאחר מכן הם כבר חתמו על הסכם כניעה בלא תנאי. אין מה להשוות את העוצמה האמריקנית, אם היא תופעל במלוא כוחה, לשום עוצמה יחסית שיש לאיראנים. ארצות הברית היא מעצמת-על. היא יכולה לספוג הרבה. אבל האיראנים, כמו שאנחנו מכירים אותם,

מגיבים באלימות כי הם משוכנעים שהכוח אצלם, ופה יש מסלול אדום. הם יכולים להפריז באיזשהו שלב, והתוצאות יהיו קשות מבחינתם".

לדברי גלעד, למרות הקשיים הכלכליים, האיראנים לא יפסיקו את מאמצייהם לפגוע בישראל. "האיראנים גאוותנים ונחושים. הם ימשיכו לייצא את המהפכה גם אם העם שלהם יאכל חצץ. הם רחוקים מליפול ולהתרוסק. אם יש משהו שבאמת מדאיג, הוא המאמץ האיראני, שלא יפסיק, לסגור על ישראל גם בשנה הבאה מכל כיוון. יש רק לקוות שהשנה הזו לא תהיה שנה של מלחמה קשה מול איראן." »

על התרת 140 אלף טילים בידי חיזבאללה, ועכשיו בסוריה מנסים למנוע מצב דומה.

"לכן, כשיש שני אינטרסים הפוכים יש עימות, והעימות בינינו לבין טהרן הוא כאן כדי להישאר. מדברים עליו כשיש עימות ממשי או כשקורה משהו, אבל זה ככה כבר שנים רבות. זו הייתה הערכת המודיעין שהעברתי לנתניהו כבר ב-96, ומאז איראן רק ממשיכה לפעול להשמדת ישראל כל הזמן".

התלהטות הרוחות בחודשים האחרונים במפרץ הפרסי, שהגיעה לשיאה במתקפה איראנית משמעותית על שדות נפט סעודיים, ממחישה לטענת גלעד את הנועזות של המשטר האיראני. "יש התנגשות אסטרטגית בין רצונות", הוא מסביר. "איראן היא באמת אימפריית רשע. היא נחושה שיהיה לה נשק גרעיני בבוא היום. כל הדברים האלה ידועים. ארצות הברית נחושה בעיקר שלאיראן לא יהיה נשק גרעיני. הנשיא טראמפ

הטיל עליהם סנקציות כבדות, שהולכות ומחריפות, והאיראנים כדרכם מפעילים אלימות. הם תמיד מגיבים כך - בדרך כלל הם מסתמכים על בני חסות, כמו למשל החות'ים בתימן נגד סעודיה, כי זה מאפשר להם להכחיש תוך הגברת האלימות.

"המשטר האיראני מגיב באלימות ככל שהלחץ עליו יגבר. הנשיא טראמפ הצהיר שיחמיר את הסנקציות, ולכן המתוחות תעלה, וגם האלימות מצד איראן תעלה", צופה גלעד שחורות לשנה הקרובה. "גם ישראל צריכה לחשוב, כי יכולים גם להפעיל עלינו כל מיני שחקנים מקומיים. ואני בטוח

גדולת ידידותינו? הייתה אחות שלנו. איפה זה היום? אויב קיומי בצירוף עם גרעין. אנחנו צריכים להתכונן ליום סגריר וצריכים להרחיב את הבסיס של היחסים עם הערבים.

"אני מאוד מוטרד מהמגמות הפוליטיות", מוסיף גלעד ואומר: "ללכת לסיפוח תחת הדגל של כישלון הסיכוי להגיע להסדר - יש לזה גם השלכה על המדינה. אנחנו נהיה מדינה עם מיליוני פלסטינים ביהודה ושומרון, שלא נצליח להיפרד מהם". גלעד גם מתחלחל מהתכנית להחלת ריבונות בשטחים. "אני מקווה שאנשים בארץ מבינים את זה. השגריר פרידמן לא נראה לי כמו אחד שלוקה בפליטות פה, כשהוא מדבר על זכות לסיפוח אני חושב שהוא מתכוון לזה, ואולי הוא משקף את הכוונה האמתית.

"ראש הממשלה אמר את זה, זה לא סודי. יכול להיות שייכלו לכיוון הזה. ההיסטוריה היא בסוף אכזרית. היא הולכת לפי החלטות אמתיות שמתקבלות. אנחנו נהיה מדינה אחת עם הפלסטינים. אלה שתומכים בזה יבטלו את זה כדברי הבל, וגם ימעיטו את מספר הפלסטינים - ובסוף נהיה קהילה אחת. אני חושב גם על הנטל הבטחוני.

"אנחנו נצטרך להגן על דבר כזה? נחזיק כיבוש צבאי חס וחלילה? הרשות בסופו של דבר תיעלם. היא בנויה על הסכם בינינו לבין אש"ף. יש לי ביקורת קשה על הסכם אוסלו, אבל בסוף יש מציאות: אתה רוצה לסלק את הרשות? בסדר. תביא חלופה אחרת. אתה יודע איזה נטל כלכלי זה לנהל כיבוש צבאי של יהודה ושומרון? מי ינהל את העסק הזה? אני מקווה שחושבים על זה, אבל אני לא בטוח".

גלעד גם מתייחס למצב הכלכלי הקשה ברשות, והחשש מפני קריסת שלטון אבו מאזן. "היום יש כותרות שאומרות שמנסים לעשות הכל לשכנע את אבו מאזן שיקבל כסף שימנע את קריסתו. אבל הוא יעדיף לקרוס מאשר לקבל כסף בתנאים שאנחנו כופים עליו. כי מה נותר לו?", מסביר גלעד.

"בראיתו הוא לא הצליח, והוא נגד טרור ואלימות, והוא לא צעיק אז הוא אומר 'לפחות אהיה לוחם מדיני בחזית'. כוחו בחולשתו, ולפעמים חולשה זה כוח. הוא יגיד לכל דבר לא. אז צריך לחשוב מה יהיה הלאה, ולתסכול זה כמעט לא מעניין את הציבור. גם בבחירות זה לא זכה לשית. זה הכול ויכוחים פרסונליים. אבל מה יהיה עם עתיד המדינה הזאת? אנחנו בנויים לספח את כל המיליונים? אנחנו רוצים את זה? לזה אנחנו נשגר את צבאנו? מה ההשלכות האזוריות? צריך לחשוב על זה".

איראן? "לא תפסיק לחתור להשמדתנו"

אחד הדברים המדאיגים ביותר מבחינת גלעד הוא המצב באיראן, ולדבריו האיום הזה ימשיך ללוות את ישראל גם בשנה הקרובה. "איראן נחושה עדיין לחסל את ישראל", הוא מסביר. "הם מתכוונים לכל מלה בעניין הזה, והם עושים הכל בשביל לממש את השאיפה הזו. מנגד, מדינת ישראל נחושה למנוע מהאיראנים להגשים את חלומם.

"האיראנים פועלים להקיף אותנו מסוריה, לבנון, עזה ועיראק", אומר גלעד, "וכן הם בונים פצצות אטום. המטרה הראשונה והאחרונה שלהם היא השמדת ישראל, כמה זמן זה ייקח להם: חמש, חמישים או חמש מאות שנה, זה לא משנה להם בכלל. יש להם היסטוריה ארוכה וגם סבלנות. בלבנון נעשתה טעות שההיסטוריה תשפוט אותנו עליה,